

*Докт. арх., проф. Слєпцов О.С.,
Канд. арх., доц. Ніканоров С.О.,
Доц. Пивоваренко О.В.,
Канд. арх., ст.викл. Горіна А.О.,
Канд. арх., ас. Горова Ю.О.*

*Кафедра Основ архітектури та архітектурного проектування
Київський національний університет будівництва і архітектури*

ОБМІРНО-ПРОЕКТНА РОБОТА НА ТЕРИТОРІЇ СОФІЇ КИЇВСЬКОЇ

Анотація. Розглядаються результати проведення учбової обмірно-проектної роботи на території Національного заповідника "Софії Київської" студентів першого курсу кафедри Основ архітектури та архітектурного проектування КНУБА.

Ключові слова: Софія Київська, практика, обміри, кроки, реконструкція.

В рамках продовження плідної співпраці кафедри Основ архітектури та архітектурного проектування (ОАіАП) Київського національного університету будівництва і архітектури (КНУБА) з Національним заповідником "Софія Київська", а саме пані Куковальською Н.М., колективом викладачів та студентів першого курсу була проведена творча учбова робота – обміри і пропозиції по реконструкції фрагментів фасадів та благоустрою території з допомогою малих архітектурних форм.

В 2016 році викладачі кафедри ОАіАП вирішили вдосконалити програму практики для першого курсу та одночасно з обмірами передбачили і надання конкретних проектних пропозицій з проектування малих архітектурних форм на території заповідника. Для проектних робіт керівництво заповідника обрало конкретні завдання, які потребують нагального вирішення.

Слід зазначити, що в проведенні курсового проекту з обмірів пам'ятки архітектури є: - дослідження пам'ятки архітектури та її окремих деталей, фіксація існуючого стану споруди та відображення її в детальних кресленнях; - художнє відображення об'єкту в його історичному середовищі; - дослідження історії створення споруди та її архітектурні особливості.

Під час обмірно-проектної практики студенти працюють над реальними завданнями з проектування та реконструкції об'єктів архітектури. Актуальність обмірно-проектної практики полягає в: - вивченні історії архітектури України; - отриманні навичок передпроектного ознайомлення та аналізу архітектурного

об'єкту; - наданні реальних проектних пропозицій щодо проектування, реконструкції та реставрації архітектурних об'єктів; - отриманні практики подачі своїх архітектурних рішень, їх презентації та захисту перед комісією.

Нижче наведено обмірні та обмірно-проектні роботи студентів першого курсу.

***Фрагмент центральної апсиди східної частини Софійського собору (праве вікно та правий контрфорс),
вик. ст. гр. АРХ-14А Марчук Юлія***

За вікном знаходиться мозаїка з зображенням Оранти - фігури святої Діви Марії 6 м. у висоту. Стіна на якій розташований мій фрагмент залишилася абсолютно цілою дотепер. З вікон центральної апсиди відкривається вид на дзвіницю.

Вікно є дерев'яним, арочним, двостулковим. Віконна рама розділена імпостами на 4 частини. Під вікном знаходиться карниз, далі стіна, фрагмент якої під центральним вікном є не штукатуреним для того, щоб показати автентичну кладку. Контрфорси були добудовані у 16-17 ст. з метою посилення основних несучих елементів конструкцій

***Центральне вікно на головній апсиді
Софійського собору
вик. ст. гр. АРХ-14А
Гут Тетяна***

Знаходиться просто під зображенням Оранти - фігури Святої Діви Марії, руки якої підняті в молитві. З середини собору крізь нього відкривається вид на Дзвіницю.

Вікно арочне, дерев'яне, двостулкове. Віконна рама розділена горизонтальною поперечиною та вертикальною стійкою на 4 частини. Під вікром - карнизи, пофарбовані в зелений колір.

Вікно обрамлене двома арками відкритої кладки. Вони не штукатурились, щоб можна

було уявити початковий образ Софійського собору. Зондаж - участок розкритої стародавньої кладки - також є і під вікном.

Фрагмент фасаду трапезної Софії Київської

вик. ст. гр. АРХ-14А

Грицай Владислав

Тепла Софія ,а ще її називають Мала Софія ,побудована в стилі українського бароко.

По ліву сторону від тамбура.Вікно знаходиться на першому поверсі і має горизонтальний сандрик і вертикальні напів колони .Вікно досить велике і масивне, загальна висота становить 3 м.

Стіна масивна, товщина більше 1 м.Також вікно досить сильно заглиблене у стіну.

Віконна рама виготовлена з дерева .

Дивлячись з церкви у вікно відкривається вид на альтанку з фонтаньчиком.

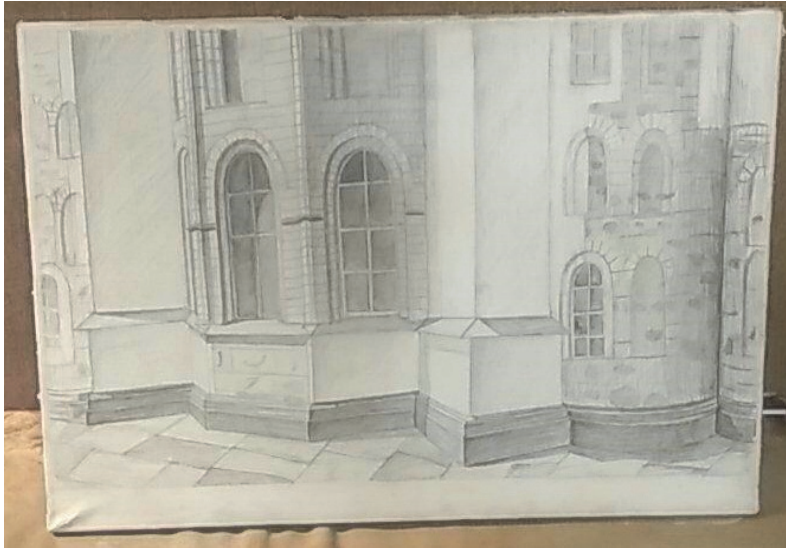
Фрагмент фасаду будинку Митрополита

вик. ст. гр. АРХ-14А

Калинович Яна

Будинок Митрополита мав два головних фасаду, східний і західний. Західний раніше виходив в митрополичий двір, а східний виходить на центральну площу перед головним входом в Софійський Собор.На першому поверсі будинку Митрополита, можна побачити різні архітектурні обломи, пілястри, ковані елементи на двері, а на другому поверсі декору стає більше - з'являється ліпнина, барельєф, що більше підкреслює тектоніку. Це пов'язано з тим, що ці частини будівлі споруджувалися в різні часи.

***Східний фрагмент
Софійського
собору(головна гранена
абсида, оточуючі її зліва і
зправа масивні укріплення
– контрфорси, та
напівкругла у плані абсида
зліва)
вик. ст. гр. АРХ-14А
Бондачук Богдан***

Висота фрагменту – 640 сантиметрів, що майже у 4 рази більша за середні розміри людини.

На головній абсиді ми можемо спостерігати великі вікна, зліва і зправа яких пілястри, весь фрагмент вкритий не штукатуреним давнім каменем, котрий показали спеціально задля відчутності давнини будівлі.

Детальніше про виконання обмірів: спочатку студенти отримали своє завдання: «кроки», суть якого полягає у виконанні обмірів фрагменту фасаду «від руки» з нанесенням усіх розмірів на основні елементи стін та їх деталі. В рамках курсового проекту студенти повинні були ознайомитись з архітектурною пам'яткою, зібрати історичні факти про неї, виконати кроки, креслення та малюнки архітектурного об'єкту в його історичному середовищі. Завдання складалося з креслеників на двох аркушах А2 (кроки та обміри) і рисунку свого об'єкту. Спочатку викладачами групу студентів було поділено на бригади (по чотири або п'ять чоловік у кожній). Потім бригадам був видано по окремому фрагменту фасаду Софії для виконання «кроків». У кожній бригаді назначався керуючий обмірами, який зводив усі розміри і викреслював розгортку фасаду. Після кроків студенти виконували креслення ортогональних проєкцій та розрізу в масштабі на форматі А2. Основною вимогою було підібрати підходящий масштаб креслень та композиційно розмістити їх на форматі. Останньою частиною завдання був малюнок архітектурного об'єкту в історичному середовищі. Кожен міг на власний розсуд обирали свій ракурс.

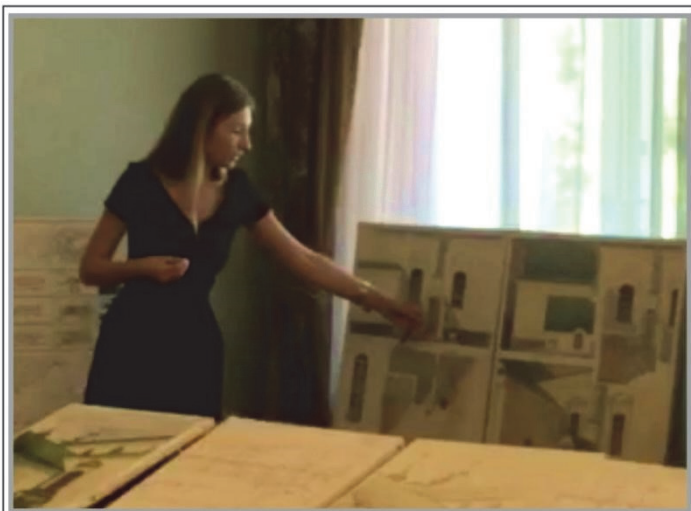
Національний заповідник «Софія Київська».

Реконструкція існуючої прибудови

Трапезної церкви на території софійського заповідника

Вик. ст. гр. АРХ-24а

Мельник Олена

Доповідь та захист виконаної роботи

Фрагмент курсової роботи: «Головний фасад»

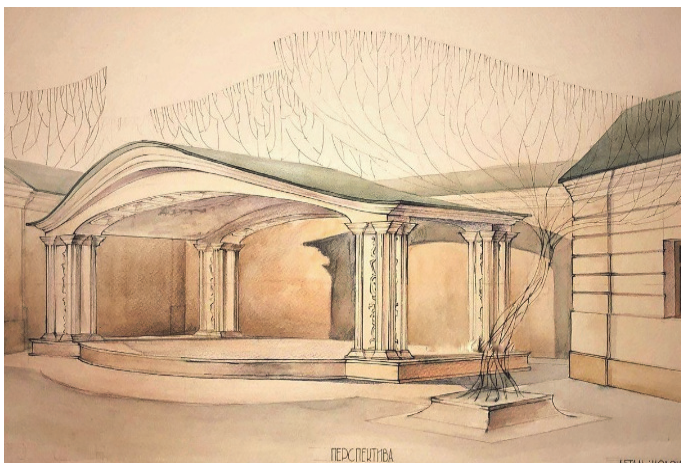
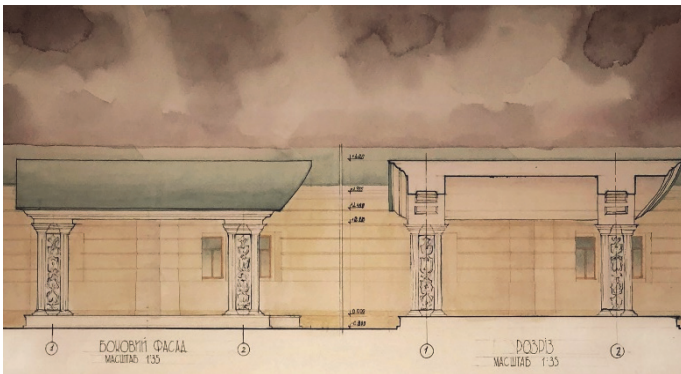
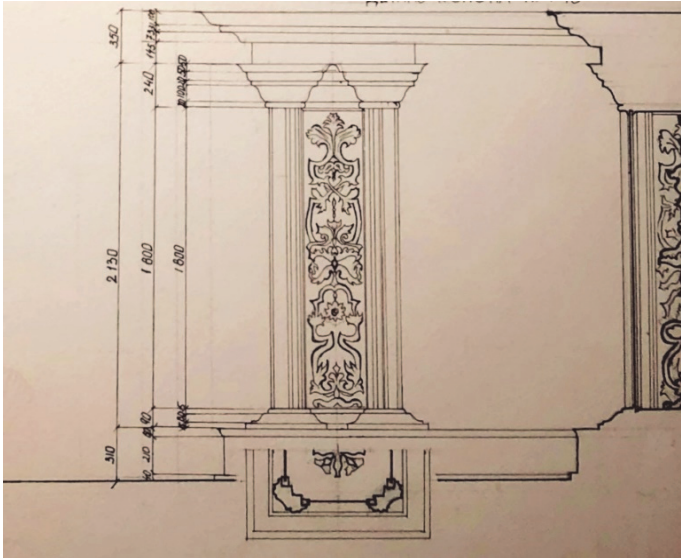

Фрагмент курсової роботи: «Перспективне зображення»

Проектна пропозиція з реконструкції існуючої прибудови Трапезної церкви передбачає зведення нової конструкції, яка забезпечує зручний спуск у підвальне приміщення. Під час розробки було вибрано архітектурне рішення, яке взаємопов'язане з фасадом Трапезної і включає в себе елементи оформлення, що присутні на фасадах головних об'єктів заповідника. Таким, наприклад, є орнамент на входних дверях прибудови, запозичений з пілястр 2-го ярусу головного фасаду центральної дзвіниці Софії Київської - це барельєф рослинного орнаменту, який прикрашає скло входних дверей. Також в курсовій роботі барельєф представлений окремо, як «деталь». Дану пропозицію по організації пропонованої прибудови оформлено на двох планшетах, де представлені: головний і бічний фасади, план і розріз, креслення фрагменту існуючого виду, розгортка вивченого фрагменту території заповідника та загальне перспективне зображення об'єкту.

Проект малої архітектурної форми-сцени на території заповідника «Софія Київська»

Вик. ст. гр. АРХ-24а Лащук Аніта

Завданням на проектування була мала архітектурна форма-сцена. Як і у випадку двох інших пропозицій, об'єкт знаходиться у дворикі Софійського заповідника. Метою було створення нової універсальної конструкції, яка б забезпечувала можливість проведення заходів із публічними виступами, а також могла слугувати терасою для кафе, що знаходиться поруч. Висота сцени не перевищує історичну огорожу заповідника, а форма та оздоблення виконані в контекст існуючої забудови. Головним елементом сцени є авторська колона. Її основу становить металевий стержень із об'ємним рослинним орнаментом, який імітує типові барельєфи козацького бароко, ця інсталяція передбачає підсвітку та закрита склом. Конструкція має кесони та тапініну на стелі, з бічної сторони знаходяться сходи. Форма плану органічно вписується в забудову.

**Реконструкція фасаду готелю
на території заповідника «Софія Київська».**
Вик. ст. гр. АРХ-24а Усиченко Світлана

Основною ідеєю проектної пропозиції реконструкції фасаду готелю на території заповідника «Софія Київська» було збереження ідентичності стилю козацького бароко, але із застосуванням сучасних матеріалів та технологій. Для цього було проведене ретельне дослідження архітектури історичних будівель. Проект передбачає ревіталізацію території перед готелем. Велику увагу при виконанні курсової роботи було приділено існуючому ландшафту та забудові. Пропонуються: зручні парадні сходи, відновлена конструкція навісу, барельєф рослинного орнаменту, оформлення існуючих зелених насаджень. Вхідну групу готелю прикрашають пілони, вони мають таку ж конструкцію, як і колони на проекті сцени, що знаходиться навпроти. Разом ці форми утворюють гармонійне середовище, здатне підкреслити архітектуру історичного місця-заповідника «Софія Київська».

Таким чином, виконання обмірно-проектних робіт такого рівня для першого курсу - це важливий перший крок в серйозне архітектурне проектування. Без цього етапу в навчальному процесі студент не зможе оцінити всю важливість своєї майбутньої професії, не здобуде важливих навичок в обмірах архітектурних об'єктів.

Аннотация. Рассматриваются результаты проведения учебной обмерно-проектной работы на территории Национального заповедника "Софии Киевской" студентов первого курса кафедры Основ архитектуры и архитектурного проектирования КНУСА.

Ключевые слова: София Киевская, практика, обмеры, кроки, реконструкция.

Annotation: The results of conducting educational project-project work on the territory of the National Reserve "Sofia Kyivskaya" students of the first year of the Chair of Architecture and Architectural Design Department of the KNUBA are considered.

Keywords: Sofia Kyivskaya, practice, measurements, steps, reconstruction.